

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 " — "
Negyed évre	1 " 50 "
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábas 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnének.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelytől:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelytől:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Káldobó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések, nyíltérek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Képviselőink figyelmebe.

II.

(t—sz.) Hogy egyéb példát ne mondjak, itt van Magyarországon a homoki gazdálkodás. Nem lehet azt ki-mondani, hány milliót nyerne a nemzet-gazdaság, állam és a birtokos osztály, ha a célszerű homoki gazdálkodásra rájöhetnénk, ha ezáltal megismerhet-nők a homokföld becsét, mely jelenleg annyira csekély; a homokföld hire annyira rossz, hogy ezer milliókra megy a különbség az ár és a valódi érték közt, a mely valódi érték azonban csak akkor jöhet meg, ha azt a helyes gaz-dálkodás napfényre hozza. Ezt a helyes gazdálkodást azonban csakis az állam ismertetheti meg általánosságban, mert a míg az, egyesek által terjed el, ahöz egy vagy több évszázad szükséges. Meg-ismertetheti pedig az állam, e célra felállított mintagazdaságok által.

A debreczeni gazdasági intézetnek, ha jól emlékszem, 600 hold földje van a homokon, a mely 600 hold föld, egyik debreczeni gazdasági tanár előadása után, egyre-másra 20 frtot jövedelmez holdanként, tisztán. Ez, 600 hold homok után, 12,000 forint tiszta jöve-delem.

Melyik kötött föld hoz ennél töb-bet? És pedig nagyon egyszerű, nagyon könnyen elhihető. Mert mi kerül a gaz-

daságnál legtöbbre? A munka; már pe-dig tudva levő, hogy a homok félannyi erővel munkálható. Először könnyebb és másodsor, a fagyot kivéve, minden időben munkálható. Mikor a kötött földet nem lehet munkálni az esőtől, mert lágy: a homok munkálható; mikor a kötött földet nem lehet munkálni a szá-razságtól, mert kemény: a homok mun-kálható. Ezen felül jobban bírja a ned-ves időt is, a szárazságot is, és ezáltal takarmánynövényekre igen alkalmas. Sok marhát megbir, és a sok marha, mert heverő, kevesebbe kerül, mint a kötött földön a kevesebb. Trágyát e szerint többet produkálhat, rendesebben trágyázhat, s habár rendkívüli nagy terméseket nem hoz, sokkal biztosabban terem, mint a kötött föld. És mindezen tulajdonságai daczára megvetett és le-nézett, a mennyiben ezen tulajdonsá-gait a magyar gazdák legtöbbje nem képes kiaknázni, a mennyiben a legtöbb embernek utmutatóra van szüksége; ilyen utmutató pedig kevés van, általá-nos utmutató pedig, nevezett gazdasági intézetet kivéve, egy sincs. És miért nincs? Mert nincs, a ki vele gondol-hasson, mert gazdasági miniszteriumunk nincs, a jelenleg fennálló vegyes mi-niszteriumnak pedig mert elegendő ereje nincs, tehát elegendő ideje sincs hozzá. Pedig az, a mit itt a homoki gaz-

dálkodásról felhoztunk, csak egy példa a számos közül, és mondhatom, száz milliókra megy ezáltal nemzetgazdasá-gunkban a különbözet. Hátha mindazt fel akarnók említeni, (egy vaskos kötet lenne belőle) a mi a gazdasági minisz-teriumot igényli?!

Ime tehát, ezért voltunk bátrak igen tisztelt képviselőink becses figyel-mét felhívni és felkérni őket arra: méltóztassanak parlament, ugy magánuton oda hatni, hogy a kormány ez eszmét ne adja fel, sőt mielőbbi testesítését feladatának és kötelességének ismerje. Méltóztassanak oda hatni, hogy a kor-mány, ha lehet, még a most bekövet-kező budget-vita alkalmával ígéretet tegyen, hogy a gazdasági miniszterium mielőbbi szervezését feladatának fogja tekinteni. Legyen legalább kimondva és megígérve mielőbb, mert a mennyi-vel később mondatik ki, annyival ké-sőbbre marad a szervezés is.

A delegációk e héten kezdték meg üléseiket Bécsben. A magyar delegáció már megalakult s következőleg szervezkedett: Elnökké Haynald Lajos bibornok-érsek, al-eelnökké Tisza Lajos, jegyzökké Berzeviczy Albert, Cziráky Béla gróf, Hegedüs Sán-dor, háznagygyá Wodianer Albert br. vá-lasztattak meg.

A magyar delegáció ez évi ülései

valószínűleg igen csendesen fognak lefolyni, miután ellenzék nincs s csupa kormány-párti képviselők áll a magyar delegáció. A függetlenségi párt ugyanis nem vett részt a delegáció tagjainak megválasztásá-ban; függetlenségi párti képviselő nem is választott meg egy sem, miután a választást nem is fogadta volna el senki e párt-ból. A mérsékelt ellenzék köréből gróf Ap-ponyi Albert, Pulszky Ágost és Szilágyi Dezső megválasztottak ugyan, de ezek is lemondottak; helyükre kormánypárti pó-ttagok hívtak be s ekként a delegációban csakis a kormánypárt van képviselve.

A megszavazandó közös költségvetés főbb tételei a következők:

I. Külügyminiszterium 3,687.500 frt.
II. Hadügyminiszterium: A) Hadsereg 93 millió 88,748 frt. B) Tengerészet 8,126.310 frt. III. Pénzügyminiszterium 1,969.719 frt.
IV. Számellenőrzés 125,670 frt. Összesen tehát a szükséglet 106,997.947 frt.

A közösen fedezendő rendkívüli szük-séglet összege 8.172,922 frt; e szerint a közösen fedezendő összes szükséglet 115 millió 170.869 frt. Ebből esik a birodalmi tanácsban képviselt országokra 70 százalék, Magyarországra pedig 30 százalék, melynek összege 39,442.673 frt. Ezen kiadásokra azonban fedezetül szolgálnak vámok levé-telei s egyéb közös jövedelmek, melyeknek levonása után 98 millió 107.000 frt rend-kívüli (bosnyák) költség kerül osztályra, mely összegből Magyarországnak 30 száza-lékot, vagyis 32,000.245 forintot kell meg-fizetni.

A „Székelyföld” tárczája.

A legrégibb állam történe-téből.

(Folytatás.)

Egyptom őskori története felett a ré-gieknél nagy bizonytalanság uralkodott, Plato ezen ország korát 10.000 évre, He-rodot 13.000 évnél többre, Diodor 23.000 évre, egy névtelen krónika pedig 36.000 évre teszi. A jelzett bizonytalanság lehu-zódott egészen jelen századunkig, midőn a homály a hieroglyphák titkainak fölfede-zésével, hirneves tudósok buvárlatai foly-tán rohamosan oszlani kezdett. Herodotnak az egyiptomi papok egy papyrus-tekeresből 330 király nevét olvasták fel, mely hosszú sor Menessal kezdődik s Moerissal végződik; azonban Moeris nevű király, mint most tudjuk, nem is létezett. Ellenben Ma-netho (egyiptomi pap és történész a Kr. e. 3-ik században) harmincz kir. családot említ Menestől Nektanebóig (340 Kr. e.); és ezen történész, kire a tudós vilá-g látszólagos meséi s hazugságai miatt sokáig megvetéssel tekintett, a tulzás vád-ja alól elismeréssel lett felmentve, mióta a kövek beszélték. A monarchia megalapi-tásának időpontjára nézve a tudósok között még most is vannak ugyan eltérések, de ha az általuk fölvetett különböző évszámok-nak átlagos, azaz középszámát vesszük, ugy mintegy a Kr. előtti 5000-ik évet nyer-

jük, midőn t. i. a monarchia Menes első király alatt megalakult; oly évszám, mely a birodalom történetének különböző korszakaival s kiválóbb eseményeivel legjobban összevág és így leginkább megvő az anyyira kellemetlen ellenmondásoktól.

A három első dynastia, melyek közül a harmadik Memphisből származó család volt, 769 évig uralkodott (5000-től 4231-ig). Ekkor föllépett a 4-ik uralkodóház és mielőtt a 4000-ik év lejárt, Khufu (Cheops) király 100,000 munkásnak 30 évig tartó folytonos izzadságával felépítette a róla nevezett legnagyobb és legrégibb gulát. Ugyancsak a negyedik s részben az ötödik uralkodóház alatt épült az első mellé még két nagy gula, valamint több nagyszerű sirbolt is.

Memphis, illetve most Kairó köze-lében, Gizeh nevű falu alatt áll a három hatalmas pyramis, a legmagasabb építmény, melyet valaha emberi kéz létrehozott. A legnagyobbikat, mint mondók, Khufu épít-tette, a másodikat Khafra (Chephren) és a harmadikat Menes (Mykerinos). A legnagyobb pyramis csúcsa 450 párisi láb magas; innen egy elejtett köb 5 1/2 másodperc alatt ér le a földre. Roppant négyszögű mészköveinek vakító fehérsége messzire lát-szik, midőn a fényes nap ráveti sugarait, s végtelen árnyéka alkonyatkor homályba borítja a homoksivatagot; alapja oly négy-szögöt foglal el, melynek mindegyik oldala 800 láb. Közélsébe érkezve, az utas alig mer

rátekinteni, oly megrendítő ezen emberi mű nagyságának megpillantása, ingani érzi a talajt lábai alatt. Cheops ezen gulájára szokott felmenni a legtöbb utas, de a fel-menés felette fáradságos, mert a lépcsők 60—80 centiméter magasak és oly simák, hogy alig lehet rajtuk megállani. Az euró-pai utazó saját erejéből felmászni nem ké-pes, azért a felmenés rendszeren három beduin segélyével eszközöltetik olyké, hogy kettő közülök egy fokkal előre szökkelvén, az utast két kezénél fogva felhuzza a magas lépcső-zeten, míg a harmadik hátul óvja őt a visz-szahanyatlástól. A nagyszerű építmény bel-székének meglátogatása még nagyobb fá-radsággal jár.

A sik tetőről, mely a gula legfelső pontját képezi, fenséges kilátás tárul a szem elé. A Nilus gyönyörű vidéke a két hul-lámzó homoktenger között zöld szalagként húzódik keresztül. Kairó, a kalifák nagy-szerű fővárosa, egész kiterjedésében látható, valamint a Nilus hosszában azon gyönyörű pálmaberkek, melyeknek helyén hajdan Memphis, a főváros állott. A régiek egy-hangulag magasztalták ezen 3 3/4 mrtf. ke-rülettel birt város csodapompáját. Kivehetni továbbá az ubusiri, szakarahi és dasuri gu-lákat is, mint a sivatag határköveit. A gu-lák alatt elterülő homok-tengerben fekszik, de már nagyobb részben eltemetve, az egyetlen szikladarabból faragott Sphinx; szája nyitva áll, mintha meg akarna szólalni a néma ködaráb. Egyptom régi városaiban

sok Sphinx létezett, részint férfi, részint női alakban, azaz: emberi ábrázattal és oroszlány-derékkal. Leginkább a templomok bejáraitait képezték sorban felállítva.

A Chephoen nevű gula közvetlen közelében látható a híres szikla barlang, ugyanazon sziklába vágva, a melyen a pyramisok állanak. Ez az egyiptomi építé-szet egyik legrégibb műemléke, melynek hieroglyphákkal diszitett terméi és szobái, felosztás és izlés tekintetében, a műértőt bámulatra ragadják.

Az egyiptomi pyramisoknégyszögű, belől többnyire üres, igen nagy építmények, melyek széles alappal bírnak, de lassankint kajsza irányban vagy teljes csucsba, vagy lapos felületben végződnek. Leginkább nagy mészkövekből s csak ritkán téglából vagy másféle kövekből épülnek. Hogy mi ezel-ből építették, arra nézve a vélemények el-ágazók. Némelyek szerint vagy a nap, vagy valamely más istenség tiszteletére, vagy pedig csillagászati megfigyelésekre szol-gáltak; ismét mások úgy vélik, hogy a ki-rályok hiasága volt a vállalatra ösztönző tulajdonképeni rugó, s végre, hogy mag-táraknak, vagy sirboltoknak, vagy a mi legálaposabb nézetnek látszik: mumia-ka-maráknak használtattak.

A gizehi pyramisok, melyeknek ré-giségére vonatkozólag egy egyiptomi példa-beszéd azt mondja, hogy „minden fél az idő-től, de az idő maga is fél a guláktól”, 1869-ben a suez csatorna megnyitásakor tündéri

Kiállításunk.

Utólag még meg kell emlékeznünk némelyekről, melyek kiállításunk érdekességét nagyban emelték. Ilyen volt első sorban a gyergyószentmiklósi polgári iskola által saját tanszereiből rendezett tanszerkiállítás. Az előkelőbb és tudni vágyó közönségnek folyton egyik legérdekesebb látogatóhelye volt. Természettani, vegytani, állattani, növény-tani, földrajzi, rajz- és mértani tanszerek, rajzminiták, gipsz- és agyagminiták legérdekesebb példányai csinosan és szakszerűleg voltak kirakva. Az intézet egyik tanára folyton jelen levén, a laikus közönségnek készséggel magyarázta a különböző tanszerek gyakorlati alkalmazását. A polgári iskola büszke lehet tanszereire, mert e tekintetben kevés hasonló intézet dicsekedhetik több és választékosabb berendezéssel.

* * *

Méltán keltett figyelmet a gép- és gazdasági eszköz osztályban Csergő András győ.-szentmiklósi iparos szőrő rostája, melyet ő oly gondnal és helyes mérettel állított össze, hogy sem csinos-ság, sem használhatóság tekintetében bármely gépgyártól nem kívánhatunk különbet. Ugyanő czimbalmot is állított ki, mely hasonló tökéletességgel volt összeállítva.

* * *

Vass és Riemer székelyudvarhelyi gépraktáros-cég méltán nyert gépeivel és gazdasági eszközeivel okleveleket; mert a mellett, hogy az általa piacra vitt gépeket mindig helyes érzékkel és kellő szakértelemmel tudja megvalósítani, egyesületünk és gazdaközönségünk sokat köszönhet neki, mert a gazdasági gépek és eszközöknek gazdánépünk közt való népszerűsítésére rövid két év óta igen sokat tettek. Már maga az a körülmény, hogy már két kiállításunk alkalmával módot nyújtottak az addig idegenkedő gazdáknak, hogy a hasznosabb gazdasági gépeket és eszközöket közvetlenül megismerhessék és megszerezhessék, olyan előny, melyért méltán érdemelnék elismerést. E cég idáig annyi gazdasági gépet és eszközt, tüzfecskendőt stb. közvetített megyénkbe, hogy nélküle évtizedek alatt nem lett volna módunk-

ünnepelemek voltak tanui. Izmail pasa ugyanis, a mostani khedivének atyja, több fejedelmi vendéget fogadott, köztük a mi felséges királyunkat és a francia császárnét is. Ezen utóbbinak tizezer katonát állított fel egyik pyramisra annak talpától tetejéig; mindegyiknek kezében szövétnak volt, melyeknek lobogása a katonák fehér egyenruhájával leírhatatlan látványt nyújtott.

A még meglevő gulák, mindnyájan Közép-Egyiptomban, öt csoportra osztatnak, melyek együtt mintegy 40 pyramisból állanak.

Az első hat dynastia együtt 1500 éven át uralkodott (5000-tól 3500-ig). Ezen idő alatt Thebae városa még nem létezett, a birodalom déli szomszédságában pedig szerezcsenek laktak. A VI-ik dynastia, mely Abidosban székelt, Neth-aker (a görögöknél Nitokris) királynő halálával ért véget. Ekkor zavarlatos időszak állt be a tartott a következő négy uralkodóház (VII-X) alatt, Manetho szerint 500 évig (3500-3000). E félezered év álmoként tünt el az egyiptomi nép életében, a pharaók birodalmára sötét éj borult. Midőn a XI-ik dynastia uralmának kezdetén Egyiptom hosszas álmából fölébredt, Memphis, This, Abydos nem valának székvárosok többé, az ország székvárosaként Thebae szerepel, de a királyság alig terjed a thebaei kerületen túl. A művészet hanyatlott. Mi okozhatta e hanyatlást? Némely tudósok azt hiszik, hogy e homályos korszakba esik a khusita faj vándorlása, melynek egyes törzsei Egyiptomot hódították meg,

ban amaz eszközök oly mérvű népszerűsítése. Igaz, hogy náluk az üzleti szempont a vezér, de nekünk az mindegy, nekünk csak az eredményt kell fontolnunk. Örömmel láttuk most is a kiállításon, hogy gazdáink érdeklődéssel vizsgálatták az eszközöket s vásároltak is belőle sokat. Cséplőgépeket, rostákat, ekéket, boronákat, szecskavágókat feles számmal vettek iparosaink. Ajánljuk is, hogy míg módjukban áll e cézgtől a látottakat és ismerteket bevásárolni, addig a nagy humbuggal hirdetett, de nem ismert más raktárosokkal magukat rá ne szedessék.

* * *

A Mestitz és Steiner cég Székely-Udvarhelyről többféle butort hirdetett, melyből hasonlóan sok elkelt. Előnye a cégnek, hogy a butorok faréseit és a kárpitozást is itthon saját műhelyében készíti, melylyel pangó iparunknak itthon lendületet ad. A butorok faragványos részei a székelykereszturi tanítóképezdénél készülnek s örömmel győződünk meg, hogy azon faragványok izlés, kidolgozás és mintázás tekintetében s ugyanígy ár tekintetében is nemcsak kiállják a versenyt más hasonló külföldiekkel, de azokat jóval felül is mulják. Óra-, tűkör- és dísz-kereteknek, asztal- és szekrény-díszítéseknek leg-szebb példányait volt alkalmunk látni a kereszturi képezdétől. Butort szükségű közönségünknek szívesen ajánljuk figyelmébe az elmondott indokok alapján a Mestitz és Steiner céget.

* * *

Figyelmet keltett ugyanazon osztályban Teutsch János győ.-szentmiklósi iparos, ki egy általa készített, kárpitozott szánat állított ki. Csinos kivitelben, erős és tartós munkával készült tárgy, mely méltán érdemesítette készítőjét a bíráló bizottság kitüntetésére.

III.

Jegyzőkönyv.

Felvétel Győ.-Szentmiklóson 1883. évi október 10- és 11-én a csikmegyei gazdasági egyület által Gyergyó-Szentmiklóson 1883. október 7-től 14-ig rendezett tárlaton kiállított háziipar-czikkok megbírálására megválasztott és kiküldött bizottság ülésén.

Jelen vannak: Lázár Menyhért elnök, Kopacz Antal h. elnök, Kaitár István elő-

mások dél felé nyomultak Ethiopiába, melyet az egyiptomi emlékek azóta Khus-országnak neveznek, ismét mások nyugoti irányban a Földközi tenger déli partjain az Atlanti-óceán felé húzódtak. E népvándorlás semmisíté meg Egyiptom őskori műveltségét.

A XI-ik dynastia uralkodói végre erő-lyes küzdelem után kivívták függetlenségüket s egész Egyiptom uraivá lettek. A XII-ik dynastiával ismét felderült egyike a legfényesebb időszakoknak; a nép a művelődés oly magas fokára jutott el újból, melyet a későbbi időkben egész a perzsa hódításig nem birt talaladni. Mindkét dynastia fejedelmei Thebaeól származtak s uralmuk mintegy 500 é. tartott (3000-2500-ig). Felemlítendő e korszakból két világhírű mű; mindkettőnek tervét a VII. uralkodóház egyik királya, III. Amenemhat gondolta ki s hajtotta végre; az egyik a Moeris tava, a másik a t u t e s z t ő (labyrinth). Az előbbi egy óriási víztartó volt Közép-Egyiptomban Fayum tartományban, mely koptus eredetű név tengert jelent s az egyiptomi Phium szóból származott. Mélységét 50 ölre, kerületét 16, 48, sőt 90 mértföldre is teszik. Ebbe a Nilus vizét egy 280 láb szélességű s két földrajzi mértföld hosszúságú, a víztörölés ellen gátokkal védett csatorna vezeték. Hogy pedig ezen mesterséges tenger, rengeteg vízmennyiséggel (Linant számítása szerint 2820 millió köbméter), a tő védelmére szolgáló gátokat át ne törje, úgy intézkedtek, hogy a víz fő- lősége nyugatra, a libyai Syrtis felé om-

adó, özv. Reviczky Péterné, Balázs Mihályné.

A bíráló bizottság működését 1883. október 8-án délelőtt 9 órakor megkezdvén, október 9-én délután fél 7 óráig a kiállított háziipar-czikkokat és finomabb női munkákat megismerlére s előre bocsátva, hogy a kiállítás e csoportjánál 228 kiállító 1237 darab tárggyal vett részt, eljárása eredményeképen mindenekelőtt kimondandónak tartja azt, hogy e téren örvendetes haladás észlelhető s hogy a csikszereidai szövödének a székely házi ipar köréből s a győ.-szentmiklósi leánynevelőnek a finomabb női piperemunka köréből kiállított tárgyai versenytársait jóval túlszárnyalják, miért is azon okból, mert azok versenyen kívül állnak s e miatt pénzbeli jutalomban nem részesíthetnek, az ezen két intézet részére kiállítandó dícsérő oklevélben e körülmény kiemelendő lesz.

A jelen bíráló tárgyat képező kiállítási csoportnál az arra érdemes kiállítók jutalmazására a megyei gazdasági egyület által 20 darab 10 frankos arany s 50 darab ezüst forint tüzetett ugyan ki, de abból 6 darab 10 frankos arany és 5 darab ezüst forint a kézműipar jutalmazására határozatván fordítottatni, itt jutalmakra maradt 24 darab 10 frankos arany és 45 darab ezüst forint, melyhez járul még a Győ.-Szentmiklósi közsege által kizárólag győ.-szentmiklós kiállítók részére tett és pedig finomabb női munkákra 3 frtjával két díj s közönséges házi szötemények-, himzés-, varrás-, festékes és gyapju szöteményekre 3 frtjával öt díj.

Ezek után a rendelkezésre álló egyeleti pénzbeli jutalomösszegeből a díjak következőképen állapítottak meg:

1. Egy jutalom három drb 10 frankos arany. 2. Két jutalom (a 2 drb 10 frankos arany) 4 arany. 3. Hét jutalom (a 1 drb 10 frankos arany) 7 arany. 4. Öt jutalom (a 3 drb ezüst forint) 15 frt. 5. Tíz jutalom (a 2 ezüst forint) 20 frt. 6. Tíz jutalom (a 1 ezüst forint) 10 frt. Gyergyószentmiklósi díj: Hét jutalom (a 3 drb ezüst frt) 21 frt. E szerint a dícsérő oklevél kiszolgáltatása mellett pénzbeli jutalomban részesítendő lesz 42 kiállító, még pedig a következő sorrendben:

1. Ádám Ferenczné (Gy.-Tekerőpatak) abrosz-, abroszvász- és törölköző vászonért 3 drb 10 frankos arany. 2. Bogdán Katinka (Győ.-Szentmiklós) fehér, színes és monogram-himzésért 2 drb 10 frankos arany. 3. Kaitár István (Győ.-Ujfalu) vessző- és szalmafonásért 2 drb 10 frankos arany. 4. Hoppé Lipót (Győ.-Szentmiklós) lombfűrészeti munkáért 1 drb 10 frankos arany. 5. Agg Tivadar (Győ.-Szentmiklós) ugyanazért 1 drb 10 frankos arany. 6. Gergely Simonné (Győ.-Szentmiklós) abroszkendő- és törölköző-vászonért 1 drb 10 frankos arany. 7. Köllő Károlyné (Győ.-Szentmiklós)

lőtt ki, vagyis a mai napság Birket-el-Ke-runnak nevezett tavon áthaladván, a nyugati sivatag felé egy jelenleg kiszáradt csatornában foly le. A Fayum keleti részén még ma is emelkednek olyan gát-maradványok, melyek nem kevesebb, mint 9 méternyi magasak és 60 méternyi szélesek.

A Nilus apadásának ideje alatt megnyitották a zsilipeket és második áradást létesítettek, a mennyiben a többi kifolyó vizet apróbb patakokra osztva, a termékenységét és bőségét 312,840 katasztrális hold terület megöntözésével egészen Memphisig kiterjeszthették.

A tő közepéből két (400 láb magas) pyramis emelkedett ki, mindenik tetején királyi székben ülő egy-egy kolosszális képszo- borral, mely guláknak némi romjai ma is fennállanak.

A tónak halászatból befolyó jövedelme, mely naponta 1 talentumra vagy 2268 f. é. for-ra rugott, az egyiptomi királynék tü-pénzét képezte.

A régiek az öntöző csatornákhöz érteket legjobban s azokat készítették a legnagyobb szerűen. Az áradási vizek felhasználása végett ástott víztartók nem kevesebb munkába kerültek, mint a haszonlatlan s büszkélkedő pyramisok. A Nilus gazdaság deltájában ma is 50.000 öntöző kut működik szünetlenül.

(Vége követk.)

Radányi József.

két nyüstös ruhaszövet-, kender- és gyapott-vászonért 1 drb 10 frankos arany.

8. Hozó Pálné (Győ.-Szentmiklós) törölköző- és gyapott-vászonért 1 drb 10 frankos arany.

9. Mihály Antalné (Csik-Szentkirály) két festékes és régi öltéssel varrott ággyertőért 1 drb 10 frankos arany.

10. Biró Jánosné (Győ.-Szentmiklós) 4 nyüstös abrosz- és vászonért 1 drb 10 frankos arany.

11. Özv. Simon Jánosné (Győ.-Sztmiklós) lenfonalért 3 drb ezüst forint.

12. Melik Róza (Győ.-Remete) fehér és színes himzésért 3 drb ezüst forint.

13. Benedek Gáborné (Menaság) len-vászonért 3 drb ezüst forint.

14. Imre Zenobia (Cs.-Szentmárton) gyapottas kender asztalkendőért, szöttes és varrás nélküli zsákért 3 drb ezüst forint.

15. Szabó Juliánna (Győ.-Ujfalu) abrosz- és asztalkendőrt 3 drb ezüst forint.

16. Simon Balászné (Győ.-Szentmiklós) gyergyószentmiklósi jutalomból csergőért 3 drb ezüst forint.

17. Kari Lina (Győ.-Szentmiklós) a győ.-szentmiklósi díjból vegyes szöteményekért 3 drb ezüst forint.

18. Demeter Gáborné (Győ.-Szentmiklós) a győ.-szentmiklósi jutalomból csergőért 3 drb ezüst forint.

19. Csergő Elekné (Győ.-Szentmiklós) a gyergyószentmiklósi jutalomból cserge és rokoja-szöttesért 3 drb ezüst forint.

20. Kari Péterné (Győ.-Szentmiklós) a győ.-szentmiklósi jutalomból régi székely himzésért 3 drb ezüst forint.

21. Simon Istvánné (Győ.-Ujfalu) négy nyüstös rokoja- és kötényszöttesért 2 drb ezüst forint.

22. Elekes Józsa Péterné (Győ.-Ujfalu) négy nyüstös szöttesért 2 drb ezüst forint.

23. Gáll Juliánna (Győ.-Ujfalu) négy nyüstös szöttesért 2 drb ezüst forint.

24. Veress Lujza (Remete) törölköző kendőért 2 drb ezüst forint.

25. Mihálydiákpál Lajosné (Gyergyó-Szentmiklós) szürke harisnyapoztőért 2 drb ezüst forint.

26. Kémenes Istvánné (Győ.-Szentmiklós) kendővászonért 2 drb ezüst forint.

27. Kocsis Lajosné (Győ.-Szentmiklós) kendővászonért 2 drb ezüst forint.

28. Ambrus Anna (Győ.-Kilyénfalva) zsákért 2 drb ezüst forint.

29. Mezei Károlyina (Győ.-Ditró) abrosz- és törölközőért 2 drb ezüst forint.

30. Jancsó Rozina (Győ.-Szentmiklós) fali szőnyegért 2 drb ezüst forint.

31. Ferenczi Sándorné (Győ.-Szentmiklós) asztaltartó vászonért 1 drb ezüst frt.

32. Kolumbán Balászné (Győ.-Szentmiklós) négy nyüstös kendővászonért 1 drb ezüst forint.

33. Jánosi Boris (Győ.-Sz.-Miklós) felsing szöttesért 1 drb ezüst forint. (Folytatása következik.)

Az iparosok és mesterinasok figyelmébe.

Rendtartási szabályok.

(Vége.)

13. §. Köteles az iparostanuló a tanítást figyelemmel hallgatni, a kiszabott iskolai munkát pontosan végezni, felhívásra felelni s magát a tanítás ideje alatt illedelmesen viselni.

14. §. Az iskolaépület külső és belső részének, a tanteremnek, az iskolai butoroknak, taneszközöknek rongálása tilalmaztatik.

15. §. A tanítás bevégeztével úgy az iskolai épületben, mint az előtt és hazamenet közben az utcán köteles magát rendesen és illedelmesen viselni.

16. §. A tanítás rendes vezetésének és a tantárgyakban történő előmenetelnek, a jelenlevő tanulók számának tanítási óránként való kimutatására a tanítóknak rendes osztálykönyvet vezetnek, melyhez a szükséges minta szintén ki fog adatni.

17. §. Ha az iparos tanuló lakváltoztatás miatt a város egyik részéből annak másik részébe kénytelen költözni, köteles azonnal az illető városrészbeli iparos tanuló iskolájába belépni, ily esetben azonban volt iskolai igazgatójától tudósítást tartozik előmutatni.

18. §. Minden iskolai év végével, az arra rendelt iskolai előjáróság vezetése mellett, nyilvános vizsgálatok tartatnak, melyeken a képes haladású tanulók különösen megvizsgálatnak.

A közvizsgálatokon az iskolai anyanyelv- (fő-) könyv-összeírás- és íráskönyv- kimutatatnak ebben a tanuló neve, születése helye, kora, vallása, ipari foglalkozása, egyes tantárgyakban tett előmenetele, mióta jár iskolába, iskolai mulasztásának összege, ki nem mentett mulasztási órai száma. Közszemlére kitétetnek még írás- és rajzbeli munkáik is.

A rajzok és írásbeli dolgozatok, mint

a tanulók tulajdonai, a tanév végén minden tanulónak kiadatnak.

19. §. Szünnapok tartatnak:
a) július és augusztus hónapok alatt;
b) évközben az illető községek vagy testületek által a körülményekhez képest meghatározandó napokon; e szünnapokat azonban a lehető kevés számra kell szorítani.

20. §. Az iparos tanulók számára kiszabott egész tanfolyam bevégeztékor, az utolsó vizsgálat eredményének előtűntetésével, minden iparos tanuló rendes iskolai bizonyítványt nyer, melybe az anyakönyvről vonatkozó része teljes kivonata be-foglaltatik.

21. §. Ha az iparos tanuló iskoláit a tanító iparos akadályozása miatt hanyagolja el, az ipartanodái bizottság e körülményt további eljárás végett az ipar hatóságnak bejelenteni köteles.

III. Fegyelmi szabályok.

Fegyelmi eljárás alá esnek:

a) az iparos tanuló pontatlan megjele-nése a tanítási órákon;
b) a tanuló tanuláshoz szükséges, a tanítási órák elmulasztása;
c) a tanítás zavarása;
d) a tanítók és minden más felebb-valók iránt tanúsított tisztetlenség, avagy sértés;

e) egymásnak megbántása vagy szá-n-dékos megkárosítása;

f) az iskolaépületben, a tantermek butoraiban, avagy a taneszközökben tett mindennemű kár;

g) az iskolában, az iskola előtt vagy az utcán elkövetett pajkosság, lármázás avagy bármely rakoncátlanokodás;

h) a szorosabb értelemben vett min-dennemű erkölcsi kihágás.

A fenyítés nemei.

a) A tanító vagy az igazgató által több ízben megintás vagy fokozatos meg-dorgálás magánosan, azután az osztály előtt, esetleg a padból való kiállítás;

b) a tanítói testület által hozott hatá-rozat következtében a tanuló gazdájának, sőt szüleinek értesítése, mely értesítést azok láttamozni kötelesek;

c) az ipartanodái bizottság elé idézés;

d) kártétel esetén a kárnak megtérít-tetése;

e) a tanuló meg nem javulása esetén a bizonyítvány kiadásának felfüggesztése, vagy mindaddig megtagadása, míg az illető meg nem javul;

f) büntény elkövetése esetén meg-büntetés végett a polgári hatóságnak ki-szolgáltatása.

Kézdi-Vásárhely, okt. 23.

A Rikán belőli 1848—49. honvéd-egylet Imecsfalván lakó özvegy Cserey Jánosné szül. Zathureczky Emilia urnőhöz, mint a székei nemzeti muzeum alkotójá-hoz, a következő levelet intézte!

Nagyságos asszony!

Nagyon tisztelt nemes honleány!

Ki nemzete nagyságát szíven hor-dozza; ki hazája jóllétét szellemi és anyagi téren előmozdítani nemes buzgalommal tö-rekszik; az méltán kiérdemli a jobbák tisz-teletét és becsülését. Nagyságod fennkölt lelkét, nemes érzelmeit méltán jutalmazza az általános nemzeti elismerés, midőn e tör-vényhatóságban a székei nemzetnek a mű-veltség, a sokoldalú tudomány gyűjtheté-sére a székei nemzeti muzeum megterem-tése és megalkotása által egy megbecsül-hetlen kincsot ajándékozott.

Méltó örömet érez minden igaz szé-kely hazafi, hogy e nagybecsű tudományos kincs birtokában van; mert egy nemzetnek fennállása, jövője csak úgy lehet biztosítva, ha a műveltségnek minél magasabb fokát elérheti, a tudományok többféle neveit mentől szélesebb, kiterjedtebb mértékben elsajátíthatja.

Nagyságodnak e egyszerű, áldozat-teljes műve törvényhatóságunk méltó büsz-kesége s talán nem tévedünk, ha azt mond-juk, hogy legjótékonyabb nemzeti inté-zete; mert ezen intézet fényes tükre a nagy multnak s büvéreji ösztönzője a végtelen jövőben minden jóra s nagyra való törek-vésnek.

Ezen szent helyet keressük fel mi, mint a Rikán belőli 1848—49. honvédegyelet tagjai, ez év nov. 2-án, midőn az 1848—49-ki szabadságharcunkban több mint 960 el-esett bajtárs névsorát örök emlék gyanánt a székei nemzeti muzeum helyiségébe le-téteményezzük.

Midőn ezen kegyeletes ünnepélyről

nagyságodat, mint ezen magasztos ezélu in-tézet áldozatkész, buzgó alapítóját és meg-teremtőjét, hazafias érzéssel tudósítjuk, egyszersmind tisztelettel felkérjük, hogy ha személyesen nem is, legalább megbízottja által magát képviselteni méltóztatssék.

A Rikán belőli 1848—49. honvéd-egylet nevében:

K. Horváth Ignác

elnök,

1848—49. honv. huszár alezredes.

Levelezés.

Papolecz, 1883. okt. 20.

J e l s ó: „A közügyért mindent!”

(Vége.)

Épen a hírlapok hirdetési rovatának olvasása juttatja eszembe, midőn egyik község is, a másik is hirdeti regale-jogának haszonbérbe-adását, hogy nálunk a községi számadáson a községi (vagy helyesebben közbirtokossági) regalejogból az árverés alkalmával befolyó pénz mikép számíttatik el. Azt hiszem, hogy nem lesz érdektelen ezt nyilvánosságra hozni. Az árverés be-fejezése után bérlek kötelesek azonnal egy negyed rész haszonbért a község árverési feltételeinek értelmében a pénztárnok nyug-tájára kifizetni. Ezen összeg, mely rende-sen 7—800 frtot tesz, a pénztárnok által azon-nal naplóba vezetetik és pedig az ár-verés megtartásának évében — tehát azon-kivül, hogy folyóvá tétethetnék — a meg-előző évi naplóba, mivel az árverés a jövő évre történt és számoltatik el. Így tehát ezen összegek a helyett, hogy azok a jövő évben lennének bevezetendők és kiadandók, a jelen évben bevételeztetnek, kiadatnak és elszámoltatnak. Hogy a jövő évben mivel pótoltatik ki az illetéknépen elszámolt ösz-szegnek helye, vagy a számadás hogyan vezethető rendesen, azt e sorok írója nem tudja. Ezt méltán lehet ajánlani a megyei főszámvevő ur figyelmébe.

A Papolecz község határára eső köz-lekedési utakra az utóbbi három év alatt épen semmi gond sem fordított; ma-holnap a sánczolatoknak hire helye sincs. S hogy az utak mégis jó karban vannak, azt csak a kedvező időjárásnak köszönhet-jük. Méltányosságból még annyit mondha-tunk, hogy B. J. főbíró ur hivatali ideje alatt, mint emlékszem, két ízben egyik köz-lekedési utat kavicsozás alá felmérlette s felmérés után a kavicsozást a községi nép jóakarátára bízta, mely azt bírától varva, ép annyit kavicsozott, mint maga a bíró ur, azaz hogy semmit.

Ezen alkalommal még csak annyit ki-vánok megjegyezni, hogy mindazok, kik a községi helyekből nem elég nagy darab he-lyet vagy nem olyan helyet foglaltak el, melyre a községnek szüksége lett volna, beperesítették.

Ime, így állunk mi Papoleczon minden-nel. Boldog, szabad életet élünk. (?) Csak ennek a boldog, szabad életnek a végétől félünk nagyon. Tanúgy, egyházi ügy és községi ügy mind oly állapotban vannak, hogy csak évek hosszú során át erőlyes ke-zek közt is aligha visszatérhetők a ren-des mederbe.

A szükség kényszerít bennünket a felszólalásra s ezáltal is orvoslást akarunk keresni. De úgy látszik, sajtó utján is hiába szólalunk fel, hiába mutatunk rá a hibákra; mindez nem ér semmit. De azért maradunk kitűzött jelszavunk mellett: „A közügyért mindent!”

Veridicus.

Halálos végű párba.

Megdöbbenő hír járta be a lapokat e hét elején. Batthyány István grófot Dr. Rosenberg Gyula budapesti ügyvéd f. hó 22-én reggel párbaiban agyon lötte. A tragodia színhelye Temesvári város erdője volt. A történet a következő:

Dr. Rosenberg Gyula jómódú fővárosi ügyvéd Schossberger Henriknek, egy dus-gazdag fővárosi bankárnak leányát meg-szerette s szívének egész szenvedélyével rajongott érte. A leány szintén szerette Rosenberget; a viszonyt azonban a szülők előtt titkolták. De végre is elő kellett hogy

álljon az ifjú, hogy megkérje imádjottjának kezét a büszke atyától. Ez azonban a ké-rést elutasította. De szerelmüket nem volt képes eloltani az atya jéghideg szava s to-vább reméltek egy jobb jövőben.

Egyszer a bankár elvitte leányát mes-sze, Marienbadba, hogy feledje szerelmé tárgyát. A szerelmes ifjú azonban nem tu-dott nélküle lenni s nemokára felkereste kedvesét. Itt újból szerelmet vallottak egy-másnak s elhatározták, hogy titkon meg-esküsznek.

Örök hűséget fogadtak tehát egymás-nak s aztán hajtottak az „örömszülők”-höz, hogy jelentsék, miszerint ők Isten s ember előtt boldog házastársak.

Az öreg bankár eltitkolta megdöb-benését s azzal biztatta a fiatalokat, hogy megnyugszik végzésükben, de a nő ne kö-vesse addig férjét, míg a család tanácsko-zásra össze nem gyűl, hogy aztán róstel-kedés nélkül hirdethessék országnak-világ-nak szerencsés egybekelésüket.

A férj beleegyezett, s a hírlapok nem-sokára azt hisztették, hogy dr. Rosenberg Gyula budapesti ügyvéd jegyet váltott Schossberger Ilonával, Schossberger Hen-rik bankár és nagybirtokos leányával. S e hírt nem hazudtolta meg senki.

Hazamentek tehát a fővárosba s a férj-nek megengedték, hogy mint udvarló, el-eljárjon a feleségéhez vigasztalni s biztatni egy jobb jövővel.

Egyszer aztán arra ébredt az udvarló férj, hogy nejét elvitték Párisba, London-ba s hogy házasságát nem ismerheti el a világ.

Hetek mulva finom hajtású, piros pe-csétű levélben tudatta férjével a menyecske, hogy eljegyezte őt egy régi magyar grófi család fiatal sarjával. A levél Wies-badenből jött s Dr. Rosenberg is egyenesen oda utazott s szomorúan kellett tapasztal-nia, hogy a második kézfogó csakugyan megtörtént.

Ekkor felkereste „felesége” vőlegé-nyét, Batthyány István grófot s miután annak bemutatta magát, felszólította, hogy adjon neki elégtételt élet-halálra való via-dalban, a miért eljegyezte az ő törvényes hitvesét. A fiatal gróf természetesen azt válaszolta, hogy miután őt nem ismeri, nem ereszkedhet vele tárgyalásba. Erre Dr. Ro-senberg elment s két segédet küldött a gróf-hoz, ki ugy nyilatkozott, hogy ha írásban kezességet vállalnak a kihívónak jellemes-ségéről, hát kész az elégtétel-adásra. A se-gédek persze ezt nem tehették, mivel őket is csak az utcán jártukban szólította föl Rosenberg, kit ők azelőtt nem ismertek.

Az ügyvéd aztán visszatért Pestre s e hó elején megkezdődött közte s szeren-csétlen ellentele között a nyilatkozatok harca, melynek aztán a végzetes párba-j lett a következménye s fejezte be a regé-nyes történetet.

A párba következőleg történt meg: Hétfőn reggel három negyed hat óra-kor érkeztek a kocsi a temesvári erdő szélére, a felek pedig az erdő belsejében gyűltek össze a kijelölt tisztsárra. Miután a segédek három pár vontosövű pisztolyt megtöltöttek, az egyik segéd felolvasta az írásba foglalt szigorú feltételre. 25 lépés távolság, mindannyiszor öt-öt lépés advance, háromszori golyóváltás, fél percznyi idő a cselzésra; ezek voltak megállapítva a segé-dek által fölvevett jegyzőkönyvben. Batthyány és Rosenberg nyugodtan hallgatták végig a feltételeket s kezök intésével tagadták meg a kibékülést, melyre az első segéd a párbaszabályokhoz híven felszólította őket. Ezután felállították őket a botokkal meg-jelölt barriérknél s közébe adták a meg-töltött pisztolyt. Mindketten igazottak vol-tak, de Rosenberg jobban tudott magán uralkodni, mint ellenfele. A harmadik taps jele után gróf Batthyány lött először, köz-vetlenül utána dr. Rosenberg, a nélkül hogy helyét elhagyta volna. Mindkét lövés hibázott. A segédek még egy kísérletet tettek az ellenfelek kibékítésére, ezek azon-ban elutasítólag intve odaadták pisztolyai-ka, hogy újból töltsék meg. Gróf Batthyány második golyója Rosenberg mellett süvöl-tött el, ki három lépést tévén előre, lött. Golyója átesapta a gróf balvállán a ruhát, a nélkül, hogy a gróf, vagy a segédek észrevehették volna. A pisztolyokat újra megtöltötték s az ellenfelek helyeiken, te-hát egymástól 22 lépésnyi távolban marad-tak. Batthyányi ismét először lött és golyója magasan röptül el Rosenberg feje fölött. Rosenberg felemelte pisztolyát, pár másod-perczig célzott, s midőn eldőrdült a lövés: Batthyányi István gróf szó nélkül, holtan rogyott össze. A golyó homlokába hatolt be a bal szem fölött és szétzúzta agyát. A megremült segédek az orvosokkal együtt odarohantak a földön elterült grófhöz, ki-nek szétfröcsesentett vére pirosra festette a sárgult levelekkel borított harasztot, de rögtön belátták, hogy a grófnak már nincs többé szüksége orvosi segélyre.

Dr. Rosenberg a párba lefolyása után azonnal szülőihez Kis-Czellre utazott, azután a fővárosba, hol jelentette magát a rend-őrségnél s a kir. ügyészségnél, s kihall-gattatás végett a párba-segédekkel együtt csütörtökre a budapesti kir. törvényszék elé idéztetett.

A szerencsétlen grófholttestét folyvást nagy közönség látogatta s a fiatal menyasz-szony is felkereste, kit az eset nagyon meg-hatott. Holttestét Németh József cz. püspök szerdán délután szentelte be. A halottat onnan Buziásra vitték.

Mindenféle.

— A pénzügyminiszter folyó hó 5-én 60.307. sz. a. kelt magas rendeletével Kézdi-Vásárhely város részére adott azon kedvez-ményt, hogy az ország határan levő Kecskés havasán gyártandó deszkákat s egyéb épü-letfát mellékuton szállíthasson ki Romá-niába, a keleti marhavésznek Romániában időközben történt kiütése folytán vissza-vonta.

— A kézdívásárhelyi közkórház. Emli-tettük volt lapunkban, hogy Kézdi-Vásár-hely város képvisellete legutóbbi gyűlésé-sen elhatározta volt, hogy az országos „Ver-es kereszt egyesület” által K.-Vásárhelyt felállítandó közkórház részére helyiségül az ugynevezett kapitányi szállást, mely je-lenleg iskolai czélokra szolgál, engedte át. A képviselőtestület ezen határozata, az al-ispáni hivatalhoz jóváhagyás végett fel-terjesztetvén, arra a válasz 7062. sz. alatt leérkezett. Ezen leirat kiemeli, hogy „te-kintve, miszerint a nevezett telek oly fel-tétellel adatott volt át 3342 frt 50 kr ese-kély becsárban a városnak, hogy az ezutáni 6% kamatok mindig pontosan előre fize-tessenek s 6 év alatt a tőke is törlesztessék, a törvényhatóság alig egyeznék bele abba, hogy érintett összeg más adósa ruházta-sék át kellő biztosíték nyújtása nélkül, annál is inkább, minthogy jelzett telek is-kolának használatván, ha ezen rendelteté-séből elvonatik, nincs a határozatban intéz-kedés arra nézve, hogy az iskolának a vá-roskellő helyiséget hol jelöl ki, szóval mind-ezen körülmény, mind pedig a megye is-kolai alapjával szemben a követelés mikénti biztosítása kérdésének tisztázása mindenek-előtt eldöntendő kérdés: csakis ezután szól-hatna a törvényhatóság a beleegyezés meg-adásához vagy tagadásához hozzá.”

— A háromszékmegyei tisztújításra a korteskedések nagy mérvben megkezdődtek. Az idáig szóba hozott jelöltek a követke-zők: Forró Ferencz, Tompa Miklós, br. Apor Gábor alispán. Főjegyző: Kőkösi Endre, Szentiványi Miklós, Székely György. Aljegyző: Dálnoki Károly, Vajna Miklós és Vajna István. Sepsijárásai szolgabíró: Tompa Miklós; segéd Kovács Albert és Kónya Gá-bor. Miklósvári járási szolgabíró: Henter Béla; segéd: Kónya Miklós, Barabás Sándor. Orbajárásai szolgabíró: Hollaki Attila; segéd: Deák Samu, Szacsavai Imre, Kádár Ákos. Kézdi egyesült járási szolgabíró: Pótsa Gyula, Pethő István, Bar-tók Károly, Geréb Béla; segéd: Cseh Gyula, Dimény Ferencz. Főszámve-vő: Móricz Károly, Gáll Antal, Forró Béla, Csia György. Tiszti ügyész: Kele-men Lajos, Kőkösi Endre, Kőkösi Árpád, Kovács Károly. — Pénztárnok: Pünkösti Lajos, Kun István. Ellenőr: Forró Béla. Arvaszéki elnök: Sára Tamás; bíró: Nagy Dénes, Szentiványi Miklós, Vajna István, Bartók Károly, Kőkösi Árpád, Sebestyén Sándor.

— A királyi váróterme Maros-Vásár-helyt már be is butoroztatott; a héten az üzletvezetőség még kivilágítási próbát is tön. All egy nagy zöld szalonból, egy pi-rosozóból. Az I-só osztályu terem az ebédlő. Emeleten vannak a bebutorozott konyhák. Ha a tölgyesi vonal kiépülne, ak-kor ezen terem étteremmé és vendéglősi lakássá alakíttatnak át. A szép és gyorsan készült épületet kolozsvári építész, kolozs-vári iparosok építették és díszítették, meg a téglá is benne kolozsvári.

— A gazdák figyelmébe. A cs. kir. ló-beavató bizottság elnöke Bilakról a követ-kező hirdetményt teszi közzé: Folyó évi nov. 6-án K.-Vásárhelyt a közös hadsereg számára 4 éven felüli remonták s az ál-mani csikotelep számára istállózott, vagy legelőn tartott 2½ és 3½ éves mén, kan-cza és herélt csikók értékük szerinti árban készpénz fizetés mellett bevásároltatnak.

Háztartás.

A gabona dohos szagának elvétele. Nem ritka eset, hogy a kicsépeelt gabona a magtárakban, vagy a csűr padlóján feltöltötve dohos szagot vesz fel. Ennek oka minden esetben a tulságos nedvtartalom, melyhez még néha a levegőtől való elzártág járul. Ha a szag csak jelentéktelen, a gyakori fellapátolás, alacsony garmadák rakásaival összekötve, továbbá a magtárnak lehetőleg erős szellőztetése rövid idő alatt segít a bajon. Ha azonban a szag erősebb, tehát a magvak megkezdődött romlása előhaldottabb, már ekkor erősebb eljárás kell folytatni. Ez esetben egy fél perczent (egy hektoliterre egy fél liter) finom porrá tört faszenet keverünk meg lehetőségen egyenletesen a gabonához, melyet két hét elteltével szórórúzzal megiszitunk. Ezen eljárást szükség esetén kétszer is lehet ismételtetni, s ha a dohoság nem volt tulságosan erős, minden gabonafajtánál jó eredményre lehet számítani. Már kevésbé ajánljuk az alkalmazni szokott eljárások közül a következőt, mely az áztatás elvén alapul. A gabonát alacsony kádakba öntik és annyi forró vizet öntenek rá, hogy egészen befedessék. Mikor a víz teljesen kihűl, leöntetik, és a gabona a napon vagy valamely meleg helyen kiszáradtatik. A nagy bajlódástól eltekintve az áztatás nagyobb mennyiségeknél alig kivihető, s a szénporral kezelés minden esetre egyszerűbb és okadatoltabbnak látszik. Az áztatást csak száraz vagy enyhe időben lehet fogantatosítani, de fagy esetén alkalmazásba vételéről szó sem lehet.

A lovak kólikájának gyógyítását igen egyszerű szerrrel végzi egy Adam H. nevű német állatorvos. Az állat megvizsgálása után néhány liter hideg kutyvizet önt be annak végelébé. Szerinte a hideg víz a belekre igen csillapítólag hat, úgy, hogy az opium-befecskendezéseket feleslegessé teszi. A hideg víz beöntését úgy végezi, hogy a ló végelébé egy kancsuk csövet fél méternyre beteszti, a ki kemény csőnél elég könnyen megy s azután a cső másik végére alkalmazott tölcseren át 4-5 liter hideg kutyvizet önt be, mely rövid idő alatt ismét kitaszitattik. A tölcseret nem tartja sokkal magasabban a ló faránál, hogy a víz ne hatoljon felette gyorsan befele. Az eredmény szerinte meglepő. A kólika-fájdalmak megszűnnek, s a gyógyulás rövid idő alatt bekövetkezik, úgy, hogy másod izbeni befecskendezésre csak ritkán van szükség.

A kukoricza, mint tyukeledel. Nem lehet elégszer ismételtetni, hogy tojó tyukoknak, melyektől sok tojást várnak, nem lehet rosszabb eledelt adni a kukoriczánál. A kukoriczában ugyanis nincsenek meg azon anyagok, melyek a tojás fehérje és héjának képzésére szükségesek. A tojó tyukokat tehát főleg télen nem jó kukoriczával etetni, mikor fehérje szükségletüket más felől nehezebben tudják kielégíteni, mint nyáron. Sokkal jobb a kukoriczánál a tekintetben a zab, árpa és a buza, melyek több fehérjét tartalmaznak.

Az aprómarháknak homokban fürdése különös jelentőséggel bír. A tyuk akkor fürdik a homokban, mikor bőrt tisztítani vagy a tetvektől megtisztítani akarja. Kötelessége tehát minden aprómarhatenyésztnak, hogy tyukjainak lehetőleg tegye ezen fürdést. Ajánlatos e végből az udvarnak egy célszerű, de nem tulságosan napos helyen kisebb vagy nagyobb négyszög területet felásni és a felásott földet eltávolítani mindaddig, míg a gödör 8-10 hüvelyk mélységet ér el. A gödört ezután ki kell tölteni 3 rész futóhomok, 2 rész rostált erdei föld és egy rész összetört oltatlan mészből álló keverékkel. Az egész területet fedjük be egy lejtős fedéllel, melynek mellő oszlopai egy méter magasak. Ajánlatos a tetőt oly nagyra készíteni, hogy a fürdön egy pár araszszal túl érjen és ezt a nedveségtől óvja. A tyukok ezen fürdőt gyakran felkeresik és megszabadulnak az élősdiektől, melyek az elsoványodásnak legfőbb okai.

A közönség köréből.)*

Kovácsna, 1883. okt. 19.

Tek. szerkesztő ur!

A „Sz. N.” 155. számának „Nyitl tér” rovatában egy olyan „nesze semmi, fogd meg jól” közleményke jelent meg becses

*) E rovat alatt megjelent közlemények közérdekű díjtalanul közöltetnek. A felelősség azonban a beküldőt illeti.

Szerk.

lapjának idei 73. számában közölt levelemre, hanem azért, a tiszta igazság érdekében, legyen szabad becses engedelmevel arra reflektálnom.

A ezikk terjedelmes voltánál fogva — mert annyi mindent össze-visszatákoltt „y”, hogy commentár nélkül talán maga se igazodnék el rajta — csak azon ágára ohajtok reflektálni, melylyel „y” az olvasó közönséget, mint rendesen, úgy most is, tévuta igyekszik vezetni s mely a tiszta igazsággal egyáltalán össze nem fér. Egész naivul áll elő „y” s el akarja hitetni a nagy világgal, hogy az a Veres F. valami híres zenész. S teljes indignációval állítja, hogy a Veres F. művészetében találhatni annyi gyönyört és élvezetet, mint az Ábri cigányében. Megenged „y”, de ez nem áll. Én részemről oly vastag bőrt embert ez ideig nem ismertem, kit ha arczul vernek, abban élvezetét s gyönyörét találja. És ha „y” a szokott modorával annyira ki tudta hozni Veres F. uramat a sodrából, hogy az ujjainak vastag nyomait az „y” arczán megörökítette, s ha valóban, mint saját maga állítja, abban élvezetet és gyönyört talál „y”: tartsa meg kedves passziójának, de legalább a nagyvilággal ne hitesse el, hogy az ilyes-mikben lehet gyönyörködni s hogy V. F. uram valami cigány species.

Milyen kicsavart czimet adott közleményének „y”! „Egy megtámadott község védelme”. A remegő olvasó egyelőre a czimből csak azt kombinálhatta ki, hogy Kovácsna is valami ischiai katasztrófához hasonló tünetek mutatkoznak, vagy a „Pókolsár” bős indulatában légbe igyekszik röpteni az egész nemzetes nagyközönséget. És — minő csodálós! — még csak nem is a közönséget érdeklő dolgokról zengedez „y”.

Sovány tartalmu levelét, hogy annál hivatalosabb színezetű s mutatósabb legyen, garnirozta a kovácsnai képviselőtestületnek szeptember 19-ki közgyűlésén hozott határozatával, melyben kimondatik, hogy a kovácsnai képviselő a „Sz.” magatartása fellett határtalan rosszaságát fejezi ki. Az ilyen esetekre szokta mondani a székely: „El-találta szarva között a tögyét.”

Teljes jóhiszeműséggel irhatom, hogy ama határozatát a képviselőnek csak az „y” esze járása csikarhatta ki, mert annyit talán a képviselő is tud, hogy hatásköréhez nem tartozó ügybe belevágni nemcsak hogy nem illő, de nem is jogos. Ha a fürdő-birtokosság sértve érezte volna magát O. levele által, annak talán még inkább állt volna jogában felszólalni, de az helyesen fogván fel a dolgot, nem engedte magát kibeszéltetni „y” által, ki az O. rovására minden uton-módon be akarja hizelegni magát a vidéki tekintélyeknél. Ha az „O” levelében egy kissé behatóbban böngészgett volna „y”, meggyőződhetett volna arról, hogy abban nem az egész háromszéki megyei intelligencia s nem az a nagyságos

osztály volt érintve, a mely becses látogatásával minden évben meg szokta tisztelni Kovácsnát; az határozottan csak egy néhány uri emberre vonatkozó dolog volt. S kérdezhetem én is: vajon ki jogosította fel „y”-t, hogy „O”-t potentár s nem tudom még minő jelzőkkel traktálja, s ezt az ügyet, mely Kovácsna nagyközönsége egy cseppet se vonatkozik, hogyan és minő észjárással hurezoita a képviselő elé? Nemde, tisztelt „y”, szeptember 19-ére virradólag valami nehéz álmai lehettek kegyednek? Ilyen álmok után, ha „y” szeszélye úgy hozta volna magával, még az országgyűlés dolgai felett is a képviselő rosszaságát tudta volna kifejeztetni. Persze azt vélem, hogy a „Sz.” nemcsak a kovácsnai képviselőt, de akár-melyik közönségi képviselőt rosszaságából ép oly keveset csinál, mint „y”-ból a megyei közvélemény.

Egész udvariassággal jelenti ki „y”, hogy hivatalt nem hajhász; egyuttal felajánlja gyenge tehetségét a megyének, illetve megyei közvéleménynek. Csupa észből áll ez az „y”; mintha bizony manapság egyik-másik hivatalra kötéllel fognák az embert.

A megyei közvéleményt illetőleg, midőn „y”-t számvevőségre még nem is candidáltak, azt hiszem, elég nyílt kifejezés lön adva.

Bevégezvén mondókámat, én „y”-nal további polemiába egyáltalán nem bocsátkozom; megismervén arczátlan eljárását s rettentő gyalultatlan irányát, ez ügybeni további förmérvényeit kénytelen leszek agyonhallgatni.

Z.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén. október 26-án.

Magyar aranyjárdék 6%	119.25
Magyar aranyjárdék 4%	86.85
Magy. papírjárdék 5%	85.55
Magyar vasuti kölcsön	138.25
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	91.—
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	113.50
M. keleti vasuti államköt. III.	96.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	99.—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	98.—
Temes-bánati földteherm. kötvény	98.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	98.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	98.50
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	113.—
Tiszasabályozási és szegedi sorsjegy	109.50
Osztrák járadék papírban	78.40
Osztrák járadék ezüstben	78.90
Osztrák járadék aranyban	99.45
1860. államsorsjegyek	130.50
Osztrák-magyar bankrészvény	835.—
Magyar hitelbank-részvény	282.50
Osztrák hitelintézet-részvény	284.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.69
20 frankos arany	9.52
Német birodalmi márka	58.90
London (2 havi váltókért)	120.10

A brünni kis lutri.

H u z á s o k t ó b e r 24-é n.

5. 11. 31. 30. 41.

Piaczi árak		Kézdí-Vásárhely okt. 25. frt kr	Csik-Szereda okt. 24. frt kr	Gy.-Szt-Miklós okt. 20. frt kr
Főtelester	Buza) tiszta	7 20	7 —	8 —
	) elegy	6 —	6 25	7 25
	Rozs) tiszta	4 10	4 50	6 25
	) elegy	—	4 —	5 50
	Árpa) tiszta	3 80	4 —	5 50
	) elegy	—	3 50	—
	Zab	2 80	2 20	2 25
	Törökbuza	4 20	5 50	6 75
	Kása) köles	10 —	10 —	10 —
	) árpa	—	16 —	5 50
Kisf. r.	Borsó	6 —	4 50	—
	Lencse	10 —	7 50	—
	Fuszulyka	6 —	3 20	—
	Lennag	—	—	—
	Kendermag	—	—	—
Darab	Bükköny	—	—	—
	Pityóka	1 50	1 25	1 25
	Marhahus	— 40	— 34	— 40
	Disznóhus	— 48	— 48	— 48
	Juh-hus	— 24	— 24	— 30
Egy pár csirke	Szalona	— 80	— 76	— 75
	Fagygyu	— 32	— 36	— 44
	Malacz	1 50	1 25	1 10
10 tojás	Lud	1 —	1 —	1 —
	Bárány) fehér	—	—	—
	) fekete	—	—	—
	Egy pár csirke	— 80	— 80	— 55
	10 tojás	— 25	— 20	— 18

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbé Ferencz, Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos: Szabó Albert.

Hirdetmény.

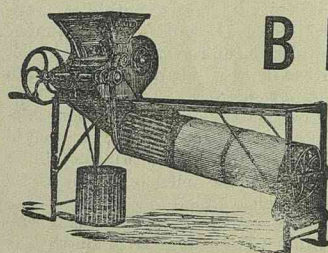
Szt.-Katolna, Osdola, Gelencze, Zabol, Petőfalva, Tamásfalva, Lemhény, Páva, Kézdí-Martonos és Bodza községek határon fekvő és néhai özv. gróf Klébelsberg Vilmosné, szül. gróf Kun Josefa tulajdonát képező birtokot eladóvá tévén, ezennel közhirre teszem.

A birtok egy egészben, valamint az egyes községben levő külön-külön szabad kézből eladatik.

Vásárolni szándékozók alólírott-hoz fordulhatnak úgy az egész, valamint az egyes községekbeli birtok eladására vonatkozó szükséges felvilágosítások iránt.

Kolozsvárt, 1883. október hóban.

Almasian Vazul, ügyvéd.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett

TRIEUR-JEIT

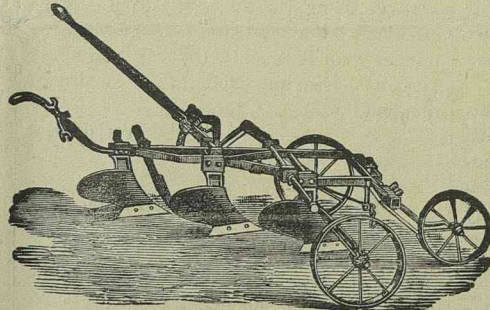
váltható szitákkal.

Gabonatisztító rostákat.

Tengeri-morzsolókat.

Lyukasított és hasított lemezeket, mal-mok, méhészeti és technikai czélokra

gép- és rostalemez-gyára. BUDAPEST. Gyár: külső váci-ut. Raktár: váci-kört 68.

JÁRGÁNY-CSÉPLŐGÉPEKET

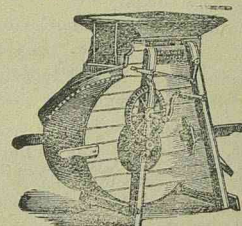
Továbbá e téren a legújabbat.

Schmid H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3-án 17,567 sz. alatt szabadalmazva, mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4 láb, 4 hüvelyk magas, 2 láb, 4 hüvelyk széles, súlya 50 kiló ára 55 frt.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ny. Szabó Albert gyorssajtóján Kézdí-Vásárhelyt.

Szabadalmazott

hármasszéket,

közönséges és acél széket,

cséplőgép-lemezszitákat

gőzcséplő és járgánycséplőkhöz.

és minden egyéb gazdasági gépeket.